

Reunió sobre Ucraïna amb el primer ministre polonès, Donald Tusk, els seus homòlegs britànic, David Cameron, i italià, Matteo Renzi, el president

La gruixuda línia vermella

Hi ha una Europa inevitable que no depèn del nou president de la Comissió Europea, ni tan sols del partit majoritari al Parlament Europeu. Hi ha línies vermelles que no travessarien ni populars ni socialistes i que el Govern alemany –una coalició del CDU d'Angela Merkel i l'SPD a què pertany Martin Schulz– encarna a la perfecció.

francès Hollande i la cancellera Merkel.

“La UE no és una unió social”, afirmava la cancellera alemanya Angela Merkel tres dies abans de les eleccions europees, després que es filtrés el projecte de llei pel qual es vol eliminar el dret de la prestació social universal als immigrants comunitaris, un projecte de llei del Govern de coalició, és a dir, del seu partit, el democristià CDU, i de la cosina CSU bavaresa i del Partit Socialista Alemany (SPD). “No es vol pagar Hatz IV [l’esmentada prestació social universal] als ciutadans europeus que

vénen a Alemanya només a buscar treball”, va declarar Merkel.

Europa no és una unió social. I la seva idea és que no ho sigui mai.

El fet que aquest cop les eleccions europees impliquen l’elecció d’un president de la Comissió a través del Parlament, i no dels Estats, com fins ara, no girarà la truita.

I no és que Merkel sigui amiga de Jean-Claude Juncker o de Martin Schulz. Al contrari, diuen que allò que més els uneix és que consideren Merkel una enemiga comuna. Però és una qüestió de poder –de poder del nou president davant dels Estats, davant d’Alemanya, davant de Merkel– no de dissensions polítiques irreconciliables.

El Schulz que dimecres passat es presentava a Barcelona promentent un pla per l’atur juvenil s’abraçava amb el nou primer ministre francès Manuel Valls, també socialista, que no fa gaire anunciava una retallada en el sector públic francès de 50.000 milions d’euros, una esporgada que el mateix Mariano Rajoy ha comparat amb la que el seu Govern va fer el 2012. Aquell any, François Hollande havia guanyat les eleccions presidencials franceses promentent, precisament, que posaria fi a la política d’austeritat que Merkel imposava a la UE i lluitaria contra el “veritable adversari”, el “món de les finances”. Potser per això –i perquè ni ho ha aconseguit ni ha provat de fer-ho–, Hollande acaba de batre el seu rècord d’impopularitat, dos anys després de la seva victòria.

La socialdemocràcia europea pateix una crisi greu que, paradoxalment, és reconeguda per tots els seus líders a nivell local, regional i nacional, però cap d’ells no ha estat capaç de resoldre amb dignitat.

El doctor en història contemporània Josep Burgaya, ex-regidor del PSC a Vic, ho explica a *Economia de l’absurd* (Edicions 3i4, 2014): “Aquests darrers anys, l’esquerra occidental ha resultat incapaç de bastir un discurs alternatiu al pensament econòmic i polític dominant, a l’establishment. Presonera de l’antiga dialèctica capitalisme-anticapitalisme, la socialdemocràcia no ha sabut elaborar un relat diferenciat ni la construcció d’un projecte econòmic i polític propi. De fet, ha caigut força a la trampa de l’era postideològica, tot

intentant desfer-se de la vestimenta ideològica que l’havia acompanyat. L’antic electorat ja no la reconeix, una vegada ha incorporat tots els elements del mercat global desregulat com si fossin part d’una realitat absoluta i indiscutible. Ha abandonat qualsevol actitud d’utopia per incorporar el suprem valor de la ‘sensatesa’, amb l’objectiu de fer-se perdonar pretensions de justícia social passades”.

Bona part de l’esquerra va posar els ulls en Hollande perquè havia aconseguit arribar al lloc ideal en el moment més adient per marcar el camí d’aquesta socialdemocràcia. Frustrada aquesta opció, algunes mirades s’han posat sobre Schulz. Només algunes, ja que les eleccions europees –per molt que aquestes siguin més globals, i més polítiques que les anteriors europees perquè s’elegeix president de la Comissió– no desperten ni la mateixa expectació ni esperances comparables a les d’unes eleccions presidencials franceses.

Les forces conservadores europees no han tingut més èxit a l’hora de fer revertir la crisi econòmica. Fa sis anys, després de la crisi en cadena provocada per la fallida de Lehman Brothers als EUA, el president Nicolas Sarkozy va convocar una cimera per “refundar el capitalisme”. En aquests últims anys aquest sistema capitalista s’ha demostrat, com sempre, resistent a virus, bacteris i vacunes. Amb la possible diferència que la crisi econòmica potser ja no és temporal i passatgera sinó sistèmica i permanent –o això és el que els poders econòmics que més s’aprofitarien de la crisi volen fer creure. La crisi sistèmica voldria dir que la línia gràfica dels resultats econòmics no tindria, com altres anteriors, forma de V –i, després de la caiguda, hi hauria una recuperació equiparable– sinó que la recuperació seria lenta o pràcticament inexistent. L’altra opció és que alguns poders polítics o econòmics tinguessin interès a fer creure que la crisi és sistèmica per tal d’impedir la reactivació de l’estat del benestar tal com s’havia entès fins ara, i així desactivar moviments socials i sindicals.

No hi ha res més desmotivador que el pessimisme. No hi ha res més pessimista que una crisi sistèmica: una situació irresoluble, un destí fatal.

Angela Merkel, entre el candidat socialista Martin Schulz (esquerra) i el del PPE, Jean-Claude Juncker (dreta).

Aquest missatge negatiu no ha quedat en la població, perquè, des de l'esclat de la crisi s'han produït 47 vagues generals a la UE, “més que mai en la història des de la Segona Guerra Mundial”, com assenyalava fa poc a EL TEMPS Gemma Aguilera (EL TEMPS-1.560). Una altra cosa és si ha fet forat en la classe política dels partits majoritaris i la seva consigna ha passat a ser “Qui dia passa, any empeny”. Allò que el filòsof neo-

d'Ucraïna— en els quals la Comissió Europea tampoc ha excel·lit. El primer, el de la immigració, ha entrat en el debat, sobretot, per la insistència de l'extrema dreta, que, paradoxalment, demana més fronteres europees mentre es mostra euroescèptica.

Curiosament, a l'Estat espanyol el drama de les pasteres i les tanques de Ceuta i Melilla no han sortit a la campanya electoral, com han sortit a Itàlia les morts d'immigrants després

punt de congelació en què s'ha de conservar l'estat del benestar. Mentre que la socialdemocràcia insisteix que l'estat del benestar recuperarà les seves dimensions després de la crisi i, per tant, cal aplicar-li una retallada reversible, els conservadors actuen com ha anticipat Angela Merkel amb el projecte de llei que treu drets socials als immigrants comunitaris: la UE no és la casa de la caritat; si ho ha estat, s'ha acabat el bròquil. Ni els uns ni els altres són exactament lleials a les seves promeses: una retallada de 50.000 milions d'euros com la del Govern socialista francès fins al 2017 tindrà, molt probablement, efectes irreversibles, mentre que els partits conservadors estan disposats a comprimir l'estat del benestar però no fins al punt de fer-lo implosionar.

Les formes d'elecció dels membres de la Comissió Europea i l'estructura de poder dins la UE traslladen al ciutadà la imatge que la presa de decisions està tan allunyada d'ell, tan dirigida per la Troïca o per la cancellera Angela Merkel, que la participació en les eleccions europees continua sent extraordinàriament baixa a la majoria d'Estats. És clar que, si la UE no és una unió social —com ha sentenciat Merkel—, potser tampoc no vol ser una unió política.

Àlex Milian

A l'Estat espanyol no se'n parla, dels morts de les pasteres, mentre que a Itàlia el drama de Lampedusa és central

marxista Slavoj Žižek ha anomenat la desideologització. Aquest fenomen és més evident a la Unió Europea pel fet que els seus objectius preferents s'han centrat en l'economia —el creixement, la contenció en la despesa i el deute, la política agrària comuna, els mercats financers o la moneda única— més que no pas en la política, en la ideologia: les polítiques les fan els Estats i l'economia, la UE. D'aquesta manera, els debats més polítics a nivell europeu s'han reduït a la immigració i alguns aspectes de política exterior —com el

dels naufragis a l'illa de Lampedusa —en aquest cas, no per la demagògia ultradretana sinó pel ressò mediàtic del desastre i les queixes del Govern italià que la UE no aportava recursos per evitar casos semblants.

Entre les línies vermelles que cap dels dos partits majoritaris no travessaria a la UE hi ha el sagrat sistema financer (les paraules d'Hollande se les ha endut el vent),

Al capdavall, les petites dissensions entre conservadors i socialdemòcrates radiquen en la política fiscal i en el